

Als frætti um kanning í sjónvarpinum:

- Í lagi at vit verða kannað út í æsir

ÁKI BERTHOLDSEN

– Vit hava onki ímóti, at vinnulástýrið er farið at kanna ALS út í æsir.

Karin Kjølbø, formaður í stýrinum fyri ALS sipar til orðini hjá Finnoga Arge, vinnuláráðharra, í fimmarum mikukvöldið um, at hann hevði biðið umsitingina kanna ALS „úr erva“, sum hann tók til.

Karin Kjølbø, formaður í stýrinum fyri ALS, sigur, at stovuvinur veit onki um eina slíka kanning.

Men hon leggur afturat, at vinnulástýrið er vælkommið at kanna stovnin, allan sum hann er.

Hon heldur tvørturímóti, at tað hevði verið gagnligt, um øll aðalstýrini í landsstýrinum stóðugt settu ljóskastaran á almennu umsitingina og kanska komu við uppskotum um ábøtur.

– Vit tola væl, at verða tikin fram í dagsins ljós.

– Men eg vil tó skoyta upp í, at tað hevði verið ein fyrimunur um vit vitstu av, at

vit verða kannað.

– Vit eftirmeta okkum sjálvi alla tíðina. Tað eru t.d. ikki nógvir almennir stovnar, sum geva eitt blað út, sum viðgerð og ummæli stovnin, og har vit gera vart við trupulleikar. Men tað ger ALS.

Hon vísir eisini á, at í fjør bleiv tað 2,6 milliónir bílgjari at umsita ALS, enn tað var framanundan.

Eitt amboð

Annars fyllist stýrisformaðurin á, at ætlanin at gera eina kunngerð fyri fiskavirkisskipanina, má vera fullkomiliga misskilt.

– Sjónvarpið var m.a. á Toftum og bað um viðmerking til ætlanin at avtaka fiskavirkisskipanina.

– Men tað hevur ongantíð verið upp á tal.

– Ætlanin er tvørturímóti at fáa fiskavirkisskipanina í eina fasta legu og at geva starvsfólkunum á ALS eitt amboð at umsita hana við, og til at hava eftirlit við henni við.

Arbeidsmarknaðurin eigur ALS

Í fimmaranum nevndi landsstýrismaðurin eisini, at hann ætlaði at taka lógina fyri ALS upp til viðgerðar og kanna eftir, um nakrar broytingar skuldu gerast.

Tað helt hann var neyðugt, tá ið sjálvt tey, sum arbeiddu í ALS, ivaðust í, hvat ALS var, um tað var ein trygging, ein økismenningskipan ella ein sosial skipan, og um tað var ein almenn skipan, ella ikki.

Sjálvur ivaðist hann ikki í, at ALS er ein almenn skipan. Men har er Karin Kjølbø ósámd.

– Tað er ongin ivi um, at at partarnir á arbeidsmarknaðinum eiga ALS og ognirnar hjá skipanini.

Hon vísir m.a. á, at tá ið botnurin fór undan bæði landinum og ALS, var tað ógvuliga umráðandi, bæði hjá landsstýrinum, ráðgevdandi nevndini og IMF, at skott var ímillum ALS og tað almenna. Tí mátti ALS



Tað er ongin ivi um, at tað eru partarnir á arbeidsmarknaðinum, sum eiga ALS sigur Karin Kjølbø, nú landsstýrismaðurin í vinnulástýri, at ivi hevur tikið seg upp um, hvat ALS er fyri ein skipan

sjálvt læna pening fyri at fígga útgjaldini.

Men stýrisformaðurin sigur, at hon skilur, at tað er nú, ímeðan ALS eigur pening, at politiski áhugin fyri skipanini er kyknaður aftur.

Hon leggur tó afturat, at tað, sum hon skilur við ætlanini hjá Finnoga Arge, er, at tað er ein roynd at definera ALS.

Men tað er ongin ivi um, at tað eru partarnir á arbeidsmarknaðinum, sum eiga ALS.

– ALS var eitt sveinstykkið hjá portunum á arbeidsmarknaðinum. Tí tað er ikki ofta, at arbeids-

marknaðinum megna eitt so munagott tiltak sum hetta

Tosa um inngjald og útgjald

Stýrisformaðurin sigur, at nú komandi fíggarætlan skal leggast, fer ALS sjálvandi eisini at víðera spurningin um at hækka inngjald-ið og at lækka útgjald-ið.

Róddir hava verið frammi um at hækka útgjaldið upp í 90% av eini arbeiðaraløn.

Karin Kjølbø sigur, at verður útgjaldið hækkað, má ALS gera sær greitt, at kravið um konsolidering verður munandi hardari enn tað verður við 70% útgjald-

ið.

– Harafturat kemur, at frá fyrstan tíð hevur tað verið eitt aðalmál, at stuðulin úr ALS má ikki verða so høgur, at tað tekur hugan at finna sær arbeiði, frá fólki.

– Somuleiðis skal tað eisini víðgerast um inngjaldið til ALS skal lækkast.

– Men eitt aðalmál hjá ALS er at styrkja skipanina fíggarliga, so at hon sleppur undan at læna pening til forbrúk.

– Vit vita av royndum, at mangla pening, mugu vit sjálvi útvega hann, tí úr landskassanum fáa vit onga hjálp, sigur Karin Kjølbø.

Teir røsku skulu hava meiri í løn enn hinir

Møguleikin fyri eini nýggjari, slóðbrótandi lønarskipan fyri handverkarar er nærri nú, enn hann hevur verið fyrr

ÁKI BERTHOLDSEN

– Teir handverkarar, sum tíma at arbeiða og sum vilja eftirlitbúgva seg, skulu hava betri løn, enn teir, sum ikki tíma so væl.

Hetta er kjarnin í eini nýggjari lønarskipan, sum kanska ikki er so langt burtur á føroyska arbeidsmarknaðinum.

Í øllum førum er størsti handverksmeistari í landinum, Tórshavnar Skipasmíðja, og Havnar Handverkarafelag samd um, at lønarskipanin, sum nú er, við eini fastari tímaløn, hvussu víkir og vendir, er óheppin og læsir báðar partar alt ov fastar.

Eftir sáttmálanum hækkaði tímalønin hjá handverkarum 1. oktober.

Samstundis skuldi fyrsti yvirtíðarsatur lækkað úr 40% niður í 35% afturat vanligari tímaløn.

Men av tí, at arbeiðarafelagnum gjørdi eitt so gott



Ein nýggj lønarskipan fyri handverkarar er kanska ikki so langt burtur. Tann sum er, ov stívin, halda bæði handverkarafeløg og meistarar

lønaráhl í samráðingunum í vár, hevur meistarafelagið gjørt av av bjóða handverkarum stórra lønarhækking enn sáttmálin segði.

Hetta gjørdi meistarnir,

tí annars bleiv munurin á eini arbeiðaraløn og eini handverkaraløn so lítill, at stúrt varð fyri, at tað fór at taka áhugan frá ungum fólki at fara í læru.

Men samstundis hava handverkarafelagnum í Havn, á Tvøroyri og í Vági noktað limum sínum at arbeiða yvir fyrri minni enn 40% afturat vanligari tímaløn.

Vilja hava avriksløn

Leiðslan í Tórshavnar Skipasmíðju, hevur áður greitt frá í Sosialinum, at hon heldur, at tað er skeivt at trýsta sáttmálanina upp.

– Skipasmíðjan kundi heldur hugsað sær at havt eina lægri sáttmálan og so ístaðin lónt handverkarum eftir tí, teir avrikaðu.

Og nú, lønirnar fóru upp 1. oktober, hevur samband verið ímillum Havnar Handverkarafelag og Tórshavnar Skipasmíðja, sum er størsta arbeiðsplass í landinum fyri handverkarar.

Eyðfinn Petersen, formaður í Havnar Handverkarafelag sigur, at hann er samdur við leiðsluni í Tórshavnar Skipasmíðju í, at lønarskipanin, sum nú er, ið eini tímaløn, ið virkar sum ein mestalon, er sera óheppin. So leingi, vit hava ta lønarskipan vit hava, við eini fastari tímaløn, ger tað, at váginn liggur bara hjá arbeiðsgevarunum.

Og tað verður hann noyðdur at byrgja rættliga nógv uppfýri, tá ið hann roknar eitt tilboð út. Tí ein ávís óvissa er altíð, og gongur tað ikki at halda tíðina, verður ofta talan um nógvva yvirtíð, og kanska dagbøtur omaná.

– Men við eini nýggjari lønarskipan, har handverkarar verða lóntir eftir avriki og kvalifikatiónum o.s.f., fer váginn at liggja hjá báðum partum.

Tvs, at gongur arbeiðið illa, fáa handverkarar heldur ikki so nógv burturúr.

Gongur tað hinvegin væl, fáa handverkarar tað meiri í løn.

Eyðfinn Petersen sigur, at verður váginn lagdur á báðar partar, verða báðir partar noyðdir at vísa ábyrgd.

– Men tað fer so at bera til, at løna dugnaligum og røskum handverkarum betri, enn teir eru lóntir nú.

Tó leggur Eyðfinn Petersen dent á, at talan má altíð verða um eina samuliga minstuløn.

– Vit halda, at ístaðin fyri at trýsta minstulønina upp, eiga vit at finna eina aðra skipan við eini lægri minstuløn, men við ymsum ískoytum ístaðin.

– Tí tað forðar fyri, at virkið kann betala teimum handverkarum, sum tíma at arbeiða beri løn.

Eyðfinn Petersen sigur, at Havnar Handverkarafelag tiskil ikki er so áhugað í, at minstulønin hjá handverkarum hækkar so nógv.

Og nú størsti meistari í landinum dregur á sama borðið, heldur hann, at tað eru góð útlit fyri, at verulig gongd kemur á at kollvelta lønarskipanina hjá handverkarum. Eftir, hvat skilst, kann tað koma uppá tal, at byrgja við skipsasmíðjum. Men ein nýggj lønarskipan skal sjálvandi gerast í samsvári við álitisfólkið, leggur Eyðfinn Petersen afturat.